

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL ASOCIAȚIILOR ÎNVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL,
BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ. REVISTĂ PEDAGOGICĂ
CĂ SOCIALĂ.

REDACȚIA: CLUJ, CASA ÎNVĂȚĂTORILOR. — ADMINISTRAȚIA: Str. AVRAM IANCU 62.

CUPRINSUL:

Personalitatea învățătorului	Dariu Pop	Rezultatul deleg. exmisă la	
Scrisoare din Bucovina . . .	N. Simionovici	Mitrop din Sibliu	* * *
Excursiunea inv. ardeleni . .	A. Pora	Ar fi vremea să se înceteze	
Naționalizarea învățământului	N. Crețu	odată	G. Almășianu
Discurs la inaug. Casei Inv.	A. Pora	Raportul secretarului general	
Intrarea triumfală a lui Mihai		al Asociației	* * *
Viteazul în A.-Iulia	* * *	Cronica — Oficiale	

ABONAMENTUL ANUAL:

PENTRU INVĂȚĂTORI	50 LEI
PENTRU ALȚI INTELCTUALI ȘI SOCIETĂȚI	80 LEI
UN NUMĂR	3 LEI

APARE LA 1 ȘI 15 A FIECĂREI LUNI, CU EXCEPȚIA LUNILOR DE VACANȚĂ, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACTOR:
ANDREI PORĂ

ADMINISTRATOR:
GEORGE STELEA

COLABORATORI:

Gavril Almășan	Nicolae Janul
Petru Bizerea	George Lipovanu
Ștefan Bota	Constantin Iencica
Ilie Brad	Deomid Bedelean
Petru Bura	Pavel Jumanca
Constantin Baicu	Macedon Linul
Ananie Boldor	Emil Mureșan
Teodor Bucurescu	Ioan Modroiu
Ludovic Cioban	Ioan Moldovan
Nicolae Cristea	Ioan Mango
George Codrea	George Neamțiu
Grațian Capătă	Simion Oros
Toma Cocișiu	Mihail Ogrea
Nicolae Crețu	Petru Olariu
Nicolae Comanici	Candid Popa
Ștefan Dragulescu	Ioan Pavel
George Dragoescu	Emil Pocola
Izidor Dopp	Ștefan Popovici
Emil Drăgan	Octavian Pop
Ioan Deleanu	Eugen Popescu
Andrieu Grecu	Darius Pop
Pavel Dârlea	Aurel Pinte
Nicolae Firu	Alexandru Roja
George Dragoș	Ioan Roman
Iuliu Groșorean	Petru Savi
Mihail Hurducaciu	Traian Șuteu
Vasile Idu	Petru Vancu

Onisim Sasu
Marian Sasu
Iosif Stanca
George Ugliș
Iosif Velcean
Nicolae Bembea

Personalitatea învățătorului.

de **Dariu Pop**, Revizor școlar.

Generația noastră trece prin epoca evoluțiilor.

Uriașul proces social trecut peste capetele noastre a fost cel mai accentuat moment din istoria omenirii de până azi din punctul de vedere al evoluțiilor sociale. Fermentații acestui proces social de dimensiuni neobișnuite până acuma și-au avut originea lor în evoluțiile parțiale ale tuturor ramurilor de ocupațiuni omenești.

Pașii gigantiști, cu cari înaintau spre perfecțiune literale, științele și artele, i-am văzut cu ochii proprii. Acest fenomen a fost la fel și pe terenul celor materiale în ale economiei, industriei și comerțului.

Am văzut, cum omul neputincios, lipit pământului, prin geniul său creator, s'a deslipit de sol, cucerind văzduhul nestrăbătut de ființă omenească. Omul evoluiază mereu și progresază în descoperirea adevărului, pentru că ori ce pas făcut spre perfecționare, este apropierea adevărului din lucrurile ce ne înconjoară.

Toate manifestățiunile, de pe oricare teren, tind spre o descătușare generală de sub păturile suprapuse veacuri de-a rândul ale formei și obișnuinței.

Zicală mult folosită că: „*Forma ne omoară*” — cuprinde într'însa un adevăr indiscutabil. Aceasta formă, generală intru toate astăzi este un jug moral impus de obișnuința omenirii. Evoluția zilelor de acum preînde tot mai accentuat emanciparea de sub acest jug al autoritarizmului învechit și validitatea voinței individuale imperechiată cu raționarea stărilor de azi.

Aceasta teză este generală tuturor ramurilor de știință.

Tecând în domeniul nostru, la viața de școală, nicăiri nu s'ar putea adopta mai just aceste principii ca și aci.

Cele mai recente accente ieșite din armonizarea tuturor științelor ne arată, că pedagogia este o știință adâncă, deși până mai în trecut aceasta era considerată ca o artă.

Pionerii acestei adânci științe sunteți D-voastre.

Colegilor,

Încă nu s'a ajuns la o apreciere aproximativă a acestei științe și tot așa de adevărat este, că nu se poate astăzi aprecia nici munca dvoastre, cari stați în slujba acestei științe sublime.

Dacă filozofia, sociologia și tot complexul științelor abstracte au avansat, urmând legea evoluției universale, atunci este nu mai puțin adevărat, că și științele pedagogice au progresat foarte mult.

În vreme ce o mare parte dintre dvoastre ați lăsat între timp catedrele, ca să intrați în slujba drepturilor discutate în vremea războiului năpraznic, aceasta nu a însemnat, că psihicul dvoastre a încetat procesul căutării adevărului în științele pedagogice și atunci, când v-ați întors la catedre după vijelia uriașă, ați constatat fie care aparte, că aceea catedră reocupată nu vă era streină și aveați impresia, că numai ieri v-ați despartit de dânsa.

O dovadă eclatantă, că psihicul urmează în mod subconștient procesul început.

De aci vom face constatarea imbucurătoare, că valoare pedagogică a învățătorului nu a avut nimic de suferit în răstimpul acestei stranii paranteze.

Nu numai că nu a avut de suferit valoarea pedagogică a învățătorului, ba așa afirma, că în aceasta vreme, în urma evenimentelor trăite, a înaintat foarte mult, deși o considerabilă parte din învățătorime a fost departe de catedre.

Intrând în noua epocă de viața națională în școală, oare care învățător conștient de rolul, pe care îl are în lumea aceasta

1) Discurs rostit în ziua de 3 Iunie 1921 cu ocaziunea deschiderii conferențelor oficiale a învățătorilor din județul Satu-Mare, ținute în Baia-Mare în zilele de 3—5. Iunie 1921.

nu a meditat adesea asupra înbunătățirii sistemului de învățământ de azi?

Principiul școlii active a trăit de mult în dvoastră, dar ați fost îngrediiți de cadrele sistemului impus.

Oare care învățător nu și-a pus între-barea incidental cu obstacolele ivite, că pentruce oare i-se cere să învețe pe acel copil după forme date, până când întregul lui era pătruns de adevărul altor metode, despre cari însă nu învățase nicăeri?

Învățătorul în nenumărate rânduri simțea adevărate revolte sufletești contra sistemului în care trăia!

În acest chip, încet, pe neobservate își pretindea dreptul firesc fiecare învățător validitatea personalității în școală sa.

Învățătorul român însă în era trecută nu putea să aibă o personalitate, sau dacă o avea, aceea era falsă.

Astăzi gardul, cu care ați fost limitați în trecut, s'a prăbușit. Terenul pedagogic, care este înaintea dvoastre este atât de vast și atât de variat și bogat, încât acum, la început nu suntem în stare să apreciem nici măcar cu aproximație valoarea acestui domeniu, care astăzi este în mâinile noastre.

Agentul creator în acest domeniu este învățătorul. El este părintele zilnic a tuturor copiilor, cari sunt lui încredințați. Dvoastre sunteți deci sufletul școlii pe care le dirigeați cu atâta dibăcie și abnegație.

Când sunt pătruns de acest adevăr, involuntar îmi vine o întrebare în creier:

— „Dacă este așa, atunci poate să fie orișicine învățător? Dacă nu — ceeace este firesc — atunci ce i-se cere unui învățător?”

Accastă este o întrebare, care nu poate să aibă decât următorul răspuns:

— „Învățătorului i-se cere înainte de toate cultură profesională și după însușirea acesteia i-se cere o vastă cultură generală care să țină pas cu actualitatea și a cărei câștigare continuă nu încetează decât cu moartea învățătorului.

În urma acesteia se face constatarea, că învățătorul trebuie să fi consumat după posibilitate toate tainele profesiunii sale și în aceeaș vreme el trebuie să fie și o enciclopedie vivanță.

Dacă aș face un paralel între cariera învățătorului și alte cariere, fără să am

intenția să mă ating de suveranitatea ori cărei altei profesiuni, constat irevocabil, că până când toate carierele altor profesiuni urmează o singură cale binedeterminată, cariera învățătorului trebuie să țină cont și să asimileze toate științele existente în mod mai sumar, dar cu atât mai adâncit.

Învățătorul va fi în acelaș timp pedagog, psiholog, filosof, om de litere, matematic, istoric, geograf, botanic, geolog, va fi apoi medic, muzicant și teolog; va fi în ceeas vreme omul matur, îndrumătorul atâtor suflete fragede și va fi tot atunci copil alături de elevii săi. Aceste sunt expuse în mod mai restrâns pentrucă nu trebuie să uităm, că tot atunci în mod sincron el trebuie să fie maestrul, care prin dibăcia personalității sale va armoniza complexul cunoștințelor în sufletele elevilor în așa fel, că aflând și descoperind adevărul aparte din fiecare disciplină, copilul ieșit în viață să știe apropia în sufletul său realitatea, care-l înconjoară și rostul său pe lumea aceasta.

Iată, pentruce i-se cere unui învățător o vastă cultură generală.

Învățătorul afară de cele arătate este un exemplu viu expus zilnic în fața elevilor și el acționează în mod constant, în destule cazuri înconștient, asupra caracterului copilului, care chiar în vârsta școlară este în plină dezvoltare.

Chesțiunea pusă astfel are o importanță deosebită, fiindcă aici nu este vorba despre crearea caracterului unui individ singuratec ci a contingentelor de elevi, cari se succedază mereu sub înrăurirea învățătorului.

Dela caracterul învățătorului depinde caracterul generației, iar dela caracterul generației depinde caracterul țării.

Când învățătorul va aprofunda acest adevăr veșnic, va simți, câtă răspundere poartă în sânul ei spinoasa lui misiune!

Astfel chibzuind, creșterea micilor cetățeni va fi asigurată pe deplin, iar controlul oficial al nostru asupra școlii dvoastre, își va pierde pe deplin culoritul de control și acesta se va schimba într'un șir întreg de recepțiuni de mulțumire pentru geniul acestei mărete țări.

Dvoastră sunteți modelele trăitoare, nu numai în viața școlară ci și în viața so-

cială a statelor. Atunci se va putea constata că v-ați împlinit misiunea cu adevărat, când săteanul va veni să ceară sfatul în toate necazurile și nedumeririle lui lumești, în tocmai cum vine astăzi la preotul său pentru cele sufletești.

Colegilor,

În mâinile dvoastră este depusă soarta țării și a cetățenilor ei; dvoastră veți crește pleiadele de savanți, scriitori și artiști, descoperindu-i pe aceștia în școlile dvoastră; dvoastră veți crește și veți inzebra cu caractere pe servitorii legii lui Cristos și tot dvoastră ne veți crește întărită în conștiința națională vitează urmată, iar soarta uriașei masse a poporului este dvoastră încredințată...

... Eu mă închin înaintea acestui Corp Didactic ca și înaintea celei mai perfecte instituțiuni și vă rog ca unul fieștecare dintre dvoastră, faceți-vă datoria constiincioși și neobosiți lucrând mereu și întins pentru neamul, ai cărui fii vrednici sunteți!

Scrisoare din Bucovina.

Domnule redactor,

Înaintea de câteva luni am promis să Vă trimit informații din Bucovina, dar multiplele mele ocupațiuni nu mi-au permis să-mi împlinesc promisiunea.

Dar în fine totuși îmi e dată posibilitatea de a informa colegii de peste Carpați despre unele împrejurări dela noi. Cu ce să încep? Deoarece presupun că aveți puține informații despre noi, voi începe a scrie ceva despre organizarea noastră. Aici în Bucovina există încă vechea împărțire administrativă în 12 districte politice, cari au primit numirea românească de județe. Din aceste 12 județe 8 au caracter românesc, deoarece în cele mai multe comune se vorbește românește, și 4 au caracter ucrainean, deoarece arcașii lui Ștefan cel Mare dela frontierele țării au fost copleșiți de puvoitul slav ce s'a revărsat în timpul stăpânirii austriace din Galiția.

Învățătorimea județelor române e organizată în regiuni de județ, cari au un caracter curat românesc încă de pe timpul Austriei. Ele cuprind un număr de vre-o 900 membrii și funcționează în următoarele județe: Câmpulung, Gura-Homrului, Suceava, Rădăuți, Siret, Storojineț, Cernăuți-rural și Cernăuți-urban.

Ca organ de unire al acestor organizații este „Asociația corpului didactic român din Bucovina“, care e condusă de învățători și în fruntea căreia stă revizorul școlar al județului rural Cernăuți, d. Corneliu Clain. „Asociația“ are și un organ de publicitate bilunar, revista „Școala“, care e redactată de subsemnatul.

Acuma să Vă scriu ceva despre sbuciumările noastre. Unificarea salariilor făcută în Oct. 1920 de Ministerul instrucțiunii a creat o deosebire între învățătorii rurali și cei urbani, deși și unii și alții aveau aceeași pregătire și aceleași examene. La noi absolvenții școlii normale fac un examen de maturitate, iar după 2 ani de funcționare în învățământ examenul de capacitate. Cei cu examenul de maturitate sunt numiți învățători provizori, iar cei cu examenul de capacitate învățători definitivi. Până acuma am avut o școală normală de învățători și învățătoare în Cernăuți, care avea secții române, ucrainene, polone și germane. În urma romanizării multor școli primare, mulți învățători neromâni au devenit supranumerari și nu pot fi aplicați în altă parte, deoarece nu cunosc îndeajuns limba română. Spre a evita pregătirea unor elemente, cari nu pot fi întrebuințate nicăiri e de lipsă închiderea tuturor secțiilor neromânești.

În timpurile normale se creau la noi în fiecare an foarte multe clase divizionare. Ne-ajungând numărul absolvenților, se aplicau și elemente cu o pregătire mai slabă ca învățătorii auxiliari. Aceștia primeau dela forurile școlare dispensa examenului de maturitate, și după o funcționare de 3 ani în învățământ erau admiși la examenul de capacitate, fiind după acela întru totul asimilați cu învățătorii cu examenele depline, Secretariatul instrucțiunii din Cernăuți pregătește acuma o nouă clasă în salariile notate prin noul buget. Aceasta ar fi următoarea: inv. aux. 400 lei, inv. cu maturitate 600 lei, cu ambele examene dela 5—10 ani 700 lei, 10—15 ani 800 lei, peste 15 ani 1000 lei. Învățătorii, cari posedă numai examenul de capacitate ajung numai până la categoria de 800 lei. „Asociația“ prin organul ei „Școala“ a cerut un tratament egal pentru toți învățătorii și respectarea principiilor din normele de unificare ale deciziunii ministeriale din Oct. 1920.

Despre alte lucruri voi scrie în altă scrisoare.

N. Simionovici.

Excursiunea învățătorilor ardeleni în vechiul regat.

Sub impresia clipelor înălțătoare trăite în cele două zile ale Congresului învățătoresc dela 6 și 7 Aug. a. c. când s'a săvârșit și sfințirea Casei Învățătorilor din Cluj și s'a ținut cea dintâi adunare generală a fondului „Gheorghe Lazăr“, un grup de învățători ardeleni, dornici de a cunoaște sub toate raporturile țara mamă, au plecat într-o excursiune mai lungă, în tovarășia colegilor din vechiul regat, cari ne-au onorat cu prezența lor la ședințele congresului.

În 8 Aug. la orele 2 din noapte, toți excursioniștii își dau întâlnire în gara Cluj, unde urcă cele 3 vagoane speciale destinate pentru aceasta excursiune. De pe fețele tuturor se citea nespusa bucurie și dorul nerăbdător, de a călca pe pământul de mult visat, al fraților noștri. Într-o

atmosfera prietenească, și apropiere de inimi și suflete, trenul își face drumul său iar noi abia simțind greutatea călătoriei, ne vedem parcă mai curând de cum cugetam în gara Copșa, unde urcând în alt tren, înțelegem să menținem aceașcăduroasă dragoste până la Sibiu. Aci, în vremea celor 2 ore de așteptare, se atașază alți colegi, veniți de pe alte ramificații. Pentru cea mai mare parte din noi, de acum încolo încep locurile necunoscute până atunci, și după o călătorie de o oră și ceva, drumul de fier începe a și face loc prin majestoasele ținuturi ale Carpaților noștri. În drum ne întâmpină și ne urmărește cu credință bătrânul Olt, care își poartă undele mai liniștite, căci jalea ce o duceau ele ordinoară, lacrimile și plânsul, s'au schimbat de acum în bucurie și nădejde. Ajunși la creștetul acestor munți, rugăm pe toți cei ce mai cunoșteau aceste ținuturi să ne arate pasul propriu al Turnului roșu, și să ne arate culmile de munți cari făceau hotarul meșteșugit între frați. În sufletele noastre se perândă în acele momente toate aducerile aminte ale vremilor de grele încercări prin cari ne-a fost dat să trecem, și ni-se răscolește întreagă ființa pentru câte nedreptăți ni-se făceau. După puține clipe, de meditare, ne reculegem și ne înseninăm iarăși pătrunși de frumusețile culmilor munților noștri deopotrivă de scumpi acum, și în tovărășia Oltului tot mai spumegând, ne urmăm drumul acum pe pământul scump al patriei mame, care ne oferă cele mai pitorești aspecte. Bucuria noastră creștea deodată cu dorul de a vedea și strânge la brațe pe frații noștri de dincolo de munți. Popasul cel mai apropiat după programul ce ni-l stabilisem, avea să fie Râmnicu-Vâlcea, capitala județului Vâlcea.

Cu două gări înaintea celui dintâiu popas, urcăm în trenul nostru plin de voce bună, colegul *Iosif Andreescu*, președintele Asociației din acel județ, pentruca să ne întâmpine și conducă. Întâlnirea cu cel dintâi prieten, ne emotionează până la lacrimi și în focul convorbirii abia observăm că trenul se apropie de gara unde aveam să scoborim.

Încă pe tren se vorbea între colegi, că în gara R.-Vâlcea suntem așteptați cu multă pompă și dragoste de către toate autoritățile. Se confirmă svonul. În gară un public imens, alcătuit din tot ceace are mai de seamă orașul. Prefectul în frunte ne întâmpină cu însuflețite cuvinte de bun ajuns, în numele județului. Deasemenea Primarul în numele cetățenilor orașului. Înșiruiți în rânduri, pornim spre centrul orașului în sunetele arginții ale fanfarei militare, însoțiti de cetățeni, până în piața din centru, unde se încinge în mod spontan o horă frățească. De aci, conduși de frații colegi din oraș, în frunte cu revizorul județean, dl R. Dumitrescu ne luăm ficcare drumul la locuința ce ni s'a împărțit. Seara la orele 9, orașul R.-Vâlcea oferă un banchet în onoarea excursioniștilor, unde *Dl Prefect Traian Mihaiescu*, salută pe învățătorii ardealului, vrednici luptători ai

cauzelor noastre. Îi răspunde dl *A. Pora*, mulțumind pentru primirea frățească de care face părtăși pe reprezentanții ardealului. Asociația generală a învățătorilor din vechiul regat, salută de asemenea pe colegii din Ardeal prin rostul dlui *V. Nicolaescu* instiutor, v. președintele său, căruia îi răspunde dl *C. Iencica*. Dl *I. Nisipianu*, inspector general al învățământului normal, invocând sacrificiile multe ce a adus țara noastră, pentru a ne procura asemenea clipe de bucurie, face apel la unirea sufletelor, și la indemnul muncii pentru întărirea scumpei patrii. — După mai multe vorbiri se ridică masa, pentruca să se înceapă hora și dansul care abia vrea să ia sfârșit.

Ziua următoare des de dimineață excursioniștii se întâlnesc în piață de unde se vizitează orașul, cu clădirile mai însenuate. Oraș drăguț cu o poziție frumoasă și străzi regulate, mic ca număr de locuitori, însă mare prin instituțiile sale. Are episcopie, teologie, două școli normale, liceu de fete și băieți, școală economică superioară. etc. Pe la orele 11 excursioniștii urcă tramvaiul-camion și după o jumătate bună de oră ajung la *Ocnele mari*, cele mai mari ocne de sare din țara noastră. Cu ascensorul ne scoborim în Ocne la o adâncime de 100 m. Stânci puternice de sare formează pereții acestui grandios rezervoriu de bogății neepuisabile ale țării noastre. Osândiții internați în temnițele mari din acest târgușor, muncesc dela ora 6 dimineață până la ora 6 seara pentru un bagatel. Aci își dăpână bieții firul nenorocit al vieții lor, gândindu-se de sigur la lumea liberă de care se simt departe. La intrarea noastră, ne privesc cu vădită duioșie, pe unii din ei îi podidesc lacrimile, și după câteva clipe reculegându-se ne oferă diferite obiecte pregătite din sare. Le primim și rebonificăm munca prin câțiva Lei, de cari se bucură în adâncimea pământului, încotmai cum se bucură la strălucirea de lumină a soarelui cereșce pe care îl văd atât de rar. Ajuns în asemenea priveliști, nu odată omul are momente de adânci sentimente de compătimire atât de puternice, încât te trudești în interiorul tău sufletești, să sai, — dacă ți-ar fi cu putință. — în ajutorul semenului și fratelui tău, creat și el după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Dar deodată se trezesc în tine gândurile și conștiința încearcă să te împăciuească cu realitatea și cu principiile morale, cari există pentru că există și omeneșce. Morala ar trebui să cârmuiască lumea — fără să fie nevoită a alerga la ajutorul legilor. Dar fiindcă patimile omenești sfidează sufletul nevinovat, pentru că lumea să urmeze un curs normal spre ținta sa supremă, a trebuit să se creeze legi, ca să reglementeze și regulate acest mers al lumii spre ideal. Nenorocii exploatează zilnic 150 vagoane de sare, care se exportează în diferite țări vecine și mai departate, mai puțin norocoase ca a noastră, sub acest raport.

Ne întoarcem și urcăm ascensorul pentruca să ne ridicăm iar la lumină . . . , după ce aruncăm la pornire o ultimă privire asupra acestor nenorocii, cu brațele cărora se întâpuesc priveliști

a'ât de frumoase, cari formează și oțeles caractere și valori naționale, din trecătorii și vizitatorii, cari se perindă de primăvara până toamna târziu prin aceste locuri.

După ce mai vizităm puțin uzinele, cu acelaș transportator, întorcem drumul împrejmuiți și supărați ceva, de pulverea ce acopere șoseaua de pe urma unor călduri de săptămâni întregi, pentruca să ajungem ora, când trebuie să plecăm tot din piața orașului R.-Vâlcea, către alte locuri din apropiere cu trecut istoric. Unii cu trenul, alții tot cu camionul, pornim voioși către *Călimănești*, loc renumit pentru frumoasele sale priveliști și pentru hăile cari redau celor supărați și necăjiți sănătatea fizică și sufletească. Ajunși aci luăm masa în societatea ospitală a membrilor din Consiliu comunal și a Colegilor noștrii buni. Și apoi, ca să mai putem regița căldurii dogoritoare, ne aruncăm în valurile spumegânde ale Oltului nostru, care și-a răsbunat frații. Mai târziu cu trăsuri și automobile, în condiții ceva mai grele dar pline de dragoste și voință bună, parcurgem drumul *Călimăneștilor*, cu cotituri și serpentine pe Olt în sus, până la Mănăstirea Cozia, loc de pelerinaj și închinare pentru tot sufletul românesc, întemeiată la anul 1386, când se plămădea conștiința noastră națională și în care se văd urmele vechi ale dominației Turcilor, cari au început cu sulitele ochii sfinților din pictura de pe pereți. Invechită și îmbătrânită de șirul lung al veacurilor, ca și de urgia tuturor popoarelor cu tendințe de expansiune, mai pe urmă de urgia Teutonilor, cari au găsit de cuvîncios lucru să adăpostească caii înfransa, aceasia veche mănăstire părăsită, străjuște pe malul Oltului geniul neamului românesc, și doară naufragiații lui Wrangel, adăpostiiți și internați de guvernul nostru, mai tulbură liniștea ei sinistă.

Dupăce mai gustăm din veștita apă de Căciolata, nu departe de aceasta mănăstire, ne întorcem cu grăbire iar la *Călimănești*, ținem drumul drept la gară, gata de a urca trenul care să ne ducă mai departe. După o așteptare de câteva minute, auzim zurelul trenului care răsare deodată de după poalele unui munte. Urcăm și ne așezăm în vagoanele noastre pentru a trece iarăși prin Râmnicu-Vâlcea, locul nostru de popas, unde însă acum nu ne mai oprim ci ne continuăm drumul. În gară ca și eri, suntem așteptați iarăși de Prefectul și Primarul orașului, cari nu și-au pierdut cu nimic din dragostea și gentileța arătată cu o zi înainte. Și dupăce în cele câteva minute de așteptare, ne oferă în restaurantul gării un păhar cu vin și o mică gustare, după calde cuvînte de salutare și de despărțire urcăm trenul, stăpâniți de cele mai vii sentimente de mulțumire și puternice impresiuni despre cele ce am văzut și trăit în acel oraș și împrejurimile sale, și mai ales încântați de frățeasca și dulce primire ce ne-au făcut frații noștri.

În accente invesilitoare și într'o atmosferă

ușoară și prietenească ne lăsăm duși de trenul nostru pe Olt în jos. După o călătorie de 2 ore, prin munți și frumoase regiuni petorești, coborim acum la șes. Întinderea lui, este frumoasă, pământul plin de roadă, doar seceta mare se vedea a-i fi adus unele schimbări. Călătorim toată noaptea făcând un mare încunjur prin *Piatra-Olt*, pentruca să ajungem la *Pitești*. Hotărâți întâiu să ne oprim în acest oraș, mai pe urmă având legătura bună de tren, ne decidem să continuăm drumul până la *Curtea de Argeș*, cu gândul să ne oprim la întoarcere în *Pitești*.

Ajungem în gară la orele 8 dimineața, de unde după o așteptare de 1 oră, vagoanele noastre se atașază la alt tren cu destinația *Curtea de Argeș*, oraș des pomenit în istoria neamului nostru, așezat pe malul râului de munte *Argeș*. În drum privim în dreapta și stânga la livezile întinse, la satele împrăștiate și modeste mai pe urmă la regiunile frumoase cu sate de munte, trecem prin moșia dela *Florica*, unde se află și satul de acelaș nume, în cari își doarme somnul de veci marele bărbat politic al nostru *I. C. Brătianu*, și unde de multeori se pun la cale trebile politice de astăzi. Nu peste multă vreme trenul se oprește din mersul lui și ne aflăm în fața unei gări pompoase, în deosebire de alte gări văzute până aci, și care ne previne că este edificiul, în care descăleacă de multe ori aleșii neamului nostru, în frunte cu regii cari vin aci în vechea capitală a țării românești, ca să cerceteze trecutul nostru și să se inspire la osemintele regilor buni, îngropați în acest oraș după ce și-au desăvârșit operele lor pentru binele și fericirea neamului lor. Și fiindcă în tot drumul nostru către acest oraș, pe cât de modest pe atât de bogat în monumente cari mărturisesc de istoria înjgheberii unui popor și al unei țări, ne sunau neconcentrat la porțile minții și memoriei noastre, într'un dulce accent, rândurile dela început ale baladei lui *Alexandri*

Pe Argeș în jos
Pe un mal frumos
Negru Vodă trece
Cu tovarăși zece,
Nouă meșteri mari
Calfe de zidari
Și Manole zece
Care-i și întrece,

cum am descălecat, gândul nostru cel dintăiu a fost să vizităm Mănăstirea de Argeș, în care se află înăormântat înțeleptul nostru *Rege Carol* și buna regină, femeia pioasă și înțeleaptă, care a îmbogățit literatura sub numele *Carmen Sylva*. Conduși de colegul nostru *N. Cristescu*, învățător fruntaș, și deputat parlamentar din gruparea așa de tinăară, viguroasă și de mare viitor, condusă tot de un învățător, — prietenul nostru de muncă *I. Mihalache*, ajungem după o jumătate de oră în grădina curățică și plină de verdeață a mănăstirii *Curtea de Argeș*. În mijlocul grădinii, se înalță frumoasa mănăstire cu

stilul ei bizantin, plăcut și sugestiv, iar noi o privim din afară cu atâta pietate și ne desfătăm în măreția ei, care strălucea în bătaia soarelui în amiaza unei zile senine de vară. Intrăm cu capetele descoperite, plini de reverință și îndată deslușim sub un strat gros de coroane de flori artificiale, deasupra căruia trăiau în liniste alte coroane de flori naturale, mormântul Regelui Carol, care nu apucase să vadă marea înfrățire a neamului său pe care l'a condus cu înțelepciune atâtea decenii, și lângă acesta mormântul unei bune regine Elisabeta. Cucernici ne închinăm în față acestor morminte de eroi, cerându-le dela Tatăl ceresc, odihnă netulburată acolo în locul care și-au ales.

Dupăce admirăm pictura veche și atât de frumoasă a acestei mănăstiri, care se numără între monumentele noastre românești cele mai importante, eșind, trecem în palatul regal și episcopal, în care ni-se explică legenda Meșterului Manole, frumos pictată pe pereții sa ei regale de recepții. De aci trecem în apropierea vestitei fântâni cu 3 izvoare a Meșterului Manole, ca să ne răcorim în căldura care se poțtența. Intorși în oraș, dupăce am mai vizitat școala de meserii de lângă mănăstire, și am admirat buna pricepere și educația ce se dă în ea băeților, am luat masa pentru a ne recăștiga din puteri fizice, apoi am vizitat biserica domnească, vechea biserică în care s'au făcut săpăturile de curând, din cari s'au scos noi izvoare ale istoriei românești, și unde am fost călăuziți de către dl prof. I. Drăghicescu, care ne-a dat și explicările de lipsă. Dupăce am făcut o baie în apele Argeșului cu apa sa cam aurie și repede, am luat drumul către gară, ca să ne ținem de programa, după care ne conduceam.

(Va urma.)

A. Pora.

Naționalizarea învățământului

Dacă am vrea să cunoaștem principiul marilor pedagogi, cu privire la scopul educațiunii, vom afla, că nu toți sunt de acord. Să vorbește de educație intelectuală, confesională, morală, rațională, umanitară, utilitaristă, individualistă ș. a.

Din haosul acesta de scopuri — cari cuprind în sine numai o parte din adevăr — un curent nou să desprinde și acesta pare a fi arătat de marele pedagog dela Iena Dr. Rein, care a întregit principiul pedagogic al școlii herbartzilleriane: din cultural-istoric în cultural-istoric — național. Rein zice: „Elevul nostru e așezat prin însăș nașterea sa în mijlocul unui popor. El are să ia parte cu timpul la cultura acestui popor. În această societate națională el are să trăiască mai târziu ca un membru independent și ca o personalitate.“

Școala trebuie să fie o miniatură a vieții sociale în care trăește. Ea fiind numai un organ al mediului, trebuie să funcționeze în sensul acesta.

Educația are de scop a perfecționa pe individ făcându-l mai puternic și mai înțelept, silindu-se să armonizeze drepturile și datorințele dintre individ și societate.

O educație care are în vedere numai principii exclusiviste sunt incomplete. Școlile cari se bazează pe o creștere purconfesională, morală, neglijă individul. Cele utilitariste, individualiste uită, că individul fără de societate nu poate trăi.

Între cele două curente extreme stă la mijloc școala națională, care voește întărirea individului, pentru ca să poată servi scopurile *ideal-naționale*. Prin sentimentul național viața școlară devine mai vibratoare. Dar această educație, care ne-o arată și principiile pedagogiei moderne, ni se mai impune și de către alte împrejurări vitale de stat.

E mai greu a păstra decât a câștiga spune un proverb înțelept. Această maximă poate fi aplicată foarte bine și la granițele unei țări. Trebuie să știe tot românul, că dușmanii națiunii Române: bulgarii, sârbii, Rușii, unguri, ș. a. fac pregătiri continue contra noastră. La ei creșterea națională e în plin progres. Ce vom face noi? Să stăm cu mâinile în sân? În zilele trecute s'a publicat în presă intențiile bulgarilor cu privire la contopirea lor într'o Jugo-bulgaro-slavie mare. Neamul românesc, care este încercuit de slavi, ar trebui să se gândească mai mult la pericolul slav. Reînvierea Rușiei e chestie de timp. Astfel lanțul slav ic întărindu-se tot mai cu putere, se va strânge tot mai mult în jurul neamului nostru de curând înjghebat. Datorință avem ca să fim trezi la timp. Să luptăm pentru întărirea neamului nostru și pentru răspândirea ideii naționale.

Școala, care este factorul principal în răspândirea ideilor, de aici încolo va trebui să stea în serviciul acestei idei. În viitor războiul nu poate fi purtat cu succes, dacă poporul n'are creștere națională. Cine crede că prin școlile confesionale, particulare se poate face creștere națională se înșală. Caracterul școlii în educație are o putere sugestivă foarte mare. Ungarii au cunoscut mai bine decât noi influența școlii de a naționaliza sau de a desnaționaliza.

Să știe că educația sentimentală se poate face numai prin sentiment. Deci o creștere națională o poate face numai un învățământ crescut la școlile normale naționale.

Ca să putem învinge avem lipsă de caractere naționale. Am dori ca fiecare român să fie crescut în spirit național după cum a fost regele Carol al României, care scrie — după 5 ani de domnie la 1871, cu prilejul încoronării Impăratului Wilhelm al Germaniei — că „se consideră pe sine aici ca cel mai extrem avanpost al tendinței germane spre est“.

Rășinari 1 Oct. 1921.

Nicolae Crețu
inv.

Discurs,

rostit cu ocaziunea inaugurării „Casei Învățătorilor“ în 7 August 1921.

Prea Înalți oaspeți, Iubiților frați colegi,

Porniți dela o idee, care se infiripase în suferințele noastre în cele dintâi zile ale realizării idealului nostru național, încrezători în triumful final, am străbătut un drum și mai greu și mai ușor, până când ne-am văzut așezați în fireasca noastră ereditate.

Da fraților. Porniți dela o idee, și rămânând credincioși până în capăt acestei idci, am putut realiza ceva, căci orice acțiune omenească, care nu pornește dela o idee, care nu se pune în serviciul realizării unei idei superioare nu are șanse de reușită, nu poate să găsească teren prielnic pe aceasta lume, care oricât ni-se pare de rea, este totuși condusă, de un principiu moral, acela al binelui care este într'o permanentă luptă cu răul.

Dar oricât de superioară se pare idea dela care pornim în activitatea vieții noastre omenești, dacă cugetul nostru este de o prea îngustă chip-zuală, dacă ne lăsăm învinși de concepția utilitaristă, dacă perzistăm în doctrina de a realiza ceva efemer, pentru satisfacerea unei ambițiuni egoiste și personale, scoborim din înălțimea și din superioritatea ei aceasta idee în numele căreia ne-am făcut loc în lume și o tăvălim în noroiul pământului, și am riscat în acest caz a contribui și a adauge ceva la instăpânirea unei fericiri generale omenești.

Domnilor și fraților colegi, socotesc că este un moment bine venit și un bun prilej ca să căutăm și analizăm în aceste clipe de frumoasă sărbătoare a triumfului unei idei superioare, cari sunt fazele și câte sunt treptele și porțile cari se deschid pentruca iarăși să se închidă, și din nou să se deschidă, până când o idee superioară își face apariția în lumea idealurilor ajunse.

O idee superioară își face cu greu loc, tocmai pentrucă este superioară și pentrucă adevărul străbate greu. Aruncată în atmosfera lumii, aceasta idee superioară se întâlnește în locul întâiu cu indiferentismul. Lumea crede că lăsându-te neobservat vei dispărea de pe arenă cu idea ta cu tot. Vei susține însă lupta pentru realizarea ideii tale, vei reuși să treci din faza întâiu a disprețuirii și răutății omenești, în faza a doua, cea a criticii adevărate, când oameni cu cum-păneală mai multă, cu un oarecare sistem de lupă, cu o judecată ceva mai deslușită, încearcă să te distrugă, să te nimicască. Critica lor de multe ori este pentru tine binevenită și tu vei putea să profiți din desfășurarea acestei lupte, pentru a împune tot mai mult necesitatea realizării ideii pe care o susții. Dacă în desfășurarea acestei lupte vei reuși să te mențini, dacă stăruința ta în dorul pentru realizarea ideii superioare cadreză cu înaltele principii morale și cu toate călățiile unei personalități atunci ai reușit a trece și peste aceasta cea mai grea fază

de dezvoltare a ideii tale, atunci idea ta a intrat în concepția publică și ea, de acum încolo, face parte din conglomeratul preocupărilor oamenilor, în mijlocul cărora ti-ai început opera, de aci încolo idea ta este sprijinită și îmbrățișată, încurajată chiar, tocmai de aceia cari te disprețuiau, te criticau la început pentruca să te distrugă.

A realiza deci o idee superioară înseamnă a duce o luptă desperată, și a nu te abate din drumul tău mai bine preferind să cazi pe câmpul de onoare, decât să te oprești la jumătate drumul. Cu alte cuvinte, în aceasta luptă cu lumea pe care o trăești, trebuie să îți subordonezi orice interes personal și egoist și să te lași cu totul în grija destinului, care nu își bate joc de viața și truda unui om, când acela își consacră energia și viața pentru a pune în ființă și viață o înaltă idee superioară, merită a contribui la instăpânirea unei vieți mai fericite, mai bune, mai dumnezeiești. Și este foarte firesc să fie așa. Căci ce poate satisface în lumea aceasta un suflet omenească mai mult decât realizarea unei idei înalte, umanitare, frumoase. Ce ne desfătează mai mult sufletul, agonisirea unei avuții temporale, ori realizarea unei idei superioare, care rămâne, înfructează, se perpetuă, trăește...

*

Iubiților frați, Operile de caritate, societățile cu caracter filantropic, umanitar, orfelinatele, căminele, toate aceste alcătuirii omenești, nu sunt altceva decât tot atâtea idei superioare, realizate și puse în stare de funcțiune.

Toate s'au produs în cursul timpurilor după îndelungă stăruință și muncă, și după jertfe considerabile. Ce este și acest institut „Casa Învățătorilor“, care se sfințește astăzi, decât o idee înaltă pusă în funcțiune prin munca și truda învățătorilor români. Dar pe lângă aceasta, acest institut mai este în plus și o răsplată ce se acordă învățătorului român de către stat, pentru frumoasa lor operă de a fi susținut până la urmă, marea idee a unității naționale a neamului românesc.

În acest cămin, ca și în toate celelalte instituțiuni de aceasta natură, se exercită zi cu zi, oră cu oră marea idee de umanitate, de filantropie, care idee a avut puterea morală să adune toate energiile pentru a produce o muncă pozitivă spre binele și folosul societății.

Acest cămin, lăcaș sfânt al învățătorilor, mai primește și caracterul de biserică acestor muncitori, siana bisericii în care se vor cânta imnuri religioase, în care se va ridica altarul culturii, în fața căruia vor îngenunchea fii învățătorilor români, cerând dela Dzeu, ocrotirea celor ce ostensesc și-și jertfele puterile trupei și sufletești, pentru buna lor îngrijire. În acest institut se vor plămădi marile idei de conștiință națională, cari pornind afară, vor întâlni în drum lumea mare și vor spune tuturor celor pe cari îi ajunge, că o țară sfântă, și bună, și frumoasă ne ocrotește pe toți deopotrivă, și că suntem datori cu toții să iubim această mamă din toată puterea inimii noastre.

*

Domnilor și fraților Colegi! Dacă soarta mi-a dat mie că să fiu cel dintâiu care să conduc buna rânduială și gospodărie a noului așezământ al învățătorilor, socotesc aceasta ca o onoare ce mi-se face. Și după concepția mea, orice onoare se răsplătește cu onoare. Dar înafară de aceasta onoare, socotesc că mai este și o sarcină, pe care când o iai în samă, când o primești, trebuie să te întrebă pe tine câte-ți sunt puterile.

Mărturisesc în aceste înălțătoare clipe, că mi-am făcut aceasta analiză și cercetare a puterilor mele, și m'am trezit raționând, că fără ajutorul colegilor mei, de mai aproape și de mai departe fără concursul oamenilor de bine și de suflet, fără ajutorul societății și fără ajutorul statului, nu voi putea să mă degajez cum trebuie de această sarcină, căci ea este foarte mare în raport cu puterile unui om.

Parcă și acum mă aflu muncit de aceste frământări, cari în aceste momente în trec pre dinaintea minții mele, și-mi reamintesc de lupta ce o aveam cu mine însumi, când era vremea când trebuia să-mi iau o hotărâre. Nu odată ezitam a primi aceasta sarcină și mă așiam gata să o las altuia cu mai multe aptitudini.

Când m'am văzut însă încurajat de bunii mei colegi, când simțeam curajul ce se strecura în sufletul meu la cuvintele lor de încurajare, când am simțit marele sprijin al oamenilor buni și sprijinul statului, m'am hotărât și mi-am zis: ia-ți sarcina și nu ezita, căci nu vor lipsi cei buni și cu ajutorul lor al tuturor, vei putea duce cauza la bun sfârșit.

Primind să conduc rânduiala acestui institut, pornesc în noua mea chemare cu gândul curat, să-mi dedic întreaga mea putere, în serviciul acestei chemări și făgăduiesc în chip solemn să păstrez, să augmentez și să sporesc numele bun al institutului, pentru a-l duce la înflorire și bună stare.

A. Pora.

Intrarea triumfală a lui Mihaiu Viteazul în Alba-Iulia.

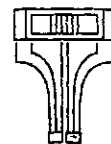
Evenimentul cel mai strălucit din trecutul nostru românesc, care a luminat conștiința noastră națională în besna veacurilor trecute, ca un fulger în noaptea întunecoasă, a fost, fără îndoială, intrarea triumfală a lui Mihaiu Viteazul în Alba-Iulia, ca cel dintâiu domn al tuturor Românilor.

Această intrare triumfală s'a întâmplat în ziua de 1 Noemvrie stil nou 1599, adică în ziua tuturor Sfinților la Romano-Catolici. Episcopul romano-catolic din Alba-Iulia, Náprágyi, fostul cancelar al principelui Andreiu Báthory l'a trimis înainte cheile cetății, iar când marele voevod Mihaiu se apropiă de „poarta Sf. George“ i-a ieșit el însuș înainte cu o ceată aleasă de preoți, îmbrăcați în toată parada bisericască, binecuvântându-l și

dorindu-i domnie lungă, curată și plină de biruințe nesfârșite. — Nu știm ce va fi răspuns voevodul și peste tot dacă a răspuns. Martorii au uitat să ne spună. Și au uitat, poate, fiindcă au fost cu totul covârșiți de impresia ce le-a făcut noul domn. Deși era de 41 de ani, Mihaiu nu arată mai mult de 36. „Cu părul ars (negru), oacheș la față, de statură înaltă și uscățiv, el avea ochi negri, cufundați în cap, și privirea fioroasă — era tăcut și gânditor.“ Așa îl descrie un Italian, care l-a văzut atunci. Domnul călăria pe un mândru cal sârbesc de culoare albă, frumoasă, și înaintea lui erau purtați de frâu alți opt cai cu șele și frâne aurite și argintuite. El însuș era îmbrăcat într-o mantă albă de mătase cu fire de aur țesute prin ea și mai purtând și o tunică de aceeaș materie. Șoimi de aur, semnele familiei sale, închideau ca niște copcii late gura mantiei, prinzându-se în ciocuri. La brâu îi atârna o sabie scurtă turcească, încovoială în teacă de aur ce sclipiă de pietre scumpe. Capul i-l împodobia o căciulă unguerească cu tuf de pene negre de cocor. În picioare purta încălțăminte de piele firă gălbuie-roșcată. În loc de curele îi înfășurau pulpele și fluerele până la genunchi panglici de mătase galbină, bătute în pietre scumpe. Opt trâmbițași suflau un cântec, după obiceiul turcesc, însoțiți de sunetul tobelor de metal. Altul era rândul flautiștilor și al celor ce ziceau din fluier. Pe urmă o bandă de zece Țigani cu capul gol, cântând din alăute și ghitare cântece naționale. La dreapta și la stânga Domnului mergeau pe jos câte opt pași, îmbrăcați ușor ca de fugă, flușturând încoace și încolo. În urma voevodului veneau steagurile Báthoreștilor luate ca trofee în bătăie. Apoi urmau boierii mari și mici, toți călări, și rândurile nesfârșite de ostași și de popor de rând. Se zice că pe drum Mihaiu ar fi întrebat pe Ștefan Bodoni, unde crede că trebuie să tragă, în gazdă? „În palatul principelui Andreiu, fără îndoială!“ răspunse acesta. Mihaiu îi tăia cuvântul: „Oare și acum mai e al principelui Andreiu. Nu sunt eu învingătorul?“ (Vezi mai multe la Dr. Ion Sirbu, Istoria lui Mihaiu Vodă Viteazul II. Răzmirișel și politica lui din afară. Partea I. 1598 până 1599. Cuprinderea Ardealului. București „Carol Göbl“ 1907, pag. 338—339.)

Intrarea aceasta a învingătorului Mihaiu vrea să o eternizeze „Asociațiunea“ printr'un monument ce vrea să ridice la Alba-Iulia. De acea tot Românul și omul de bine e dator să-i dea ajutorul trebuincios, cumpărând cât mai multe bilete dela loteria „Asociațiunei“ din Sibiu, strada Șaguna 6, ori dela băncile mai de seamă din toate centrele, fiindcă această loterie are, între altele, și scopul de a da ființă vrednică acestui mare monument.

* *

Rezultatul delegațiunii exmisă la Mitropolitul din Sibiu

După ce chestia salarizării învățătorilor s'a rezolvit iar numai în favorul învățătorilor de stat, cari în majoritate sunt, în părțile alipite, învățători străini: nemți, unguri etc. deci neromâni, și după ce școlile comunale sunt deja statificate, au rămas — iar numai învățătorii confesionali români, cari au suferit zeci de ani sub unguri și rabdă și acum de aproape 3 ani de zile, nedreptățile ce li se fac în chestia salarizării — năcăjiți și disperăți la culme, ca justa lor cerere, de a li se unifica salariile la egal cu a celor de stat, este încă până azi nerezolvată. Cu toate acestea învățătorii conf. români au fost bine reprezentăți la Congres. A venit la Congres, parte pentru că au fost și sunt totdeauna acolo unde li chiamă datorința, parte ca să-și ridice din nou glasul în contra celor neînțelegători, cari fac învățătorilor conf. români prin împărțirea nedreaptă a salariilor — mari pagube materiale și morale.

Memoriul.

Din întreg programul Congresului, cel mai interesant a fost p. 10 „statificarea“, la care — după raportul biroului central al Asociației — la cuvântul proșed. secției jud. C.-Severin, dl George Lipovan, care e — după ce arată mizeria în care a ajuns floarea învățătorilor prin muntele nedreptăți de care le împărțită — face în numele învățătorilor confesionali din jud. pe care-i reprezintă, următoarea propunere: Congresul să aleagă 10 delegați dintre inv. conf. români, să ceară ca Ven. Conzistorii Mitropolitane, să întrevină de urgență la locurile competente, ca până la 1 Septembrie a. c. să se unifice salariile inv. conf. rom. la egal cu a celor de stat, și dacă aceasta nu ar suce cede, să ceară Ven. Conzistorii Mitropolitane necondiționat, statificarea școalelor conf. române.

Propunerea fiind sprijinită de inv. conf. I. Ștefan și de inimosul inv. de stat Ugiș a fost primită cu unanimitate de congres. S'a ales apoi cei 10 delegați, s'a redactat Memoriul și au plecat cu el, cei 5 delegați ort. la Sibiu, iar ceilalți 5 delegați gr. cat. la Blaj.

Audiența la Mitropolitul din Sibiu.

Răspunsul I. P. S. S.

Delegația inv. ort., sub conducerea inv. G. Lipovan din Oravița, a fost primită de I. P. S. Sa Dl Mitropolit Dr. N. Bălan, Marți în 9 I. c. și după expunerea doleanțelor și predarea Memoriului, I. P. S. Sa a răspuns următoarele:

Declar, că cererea Dvoastre, o privesc de a Mea, și Vă promit solemn, că voiu interveni din toate puterile Mele, ca să vi se facă deplină dreptate în timpul cel mai scurt, pentru că Dvoastre meritați și trebuie să vi se dea ceace cereți. Am început deja petracțiunile în chestia cu Dl Ministru Negulescu și sper, că se va satisface după drept și dreptate.

Delegația a mai amintit apoi I. P. S. Sale, că deoarece în Cluj se vorbește, că cu 1 Septembrie se va sista ajutorul de stat, iar neînsemnatul salariu, de abia câteva sute de lei pe an, ce ar trebui să-l dea comunele bisericesti, partea cea mai mare dintre inv. conf. nu'l mai capătă deja de 3 ani de zile, învățătorii ar fi siliți să și părăsiască posturile, trecând sau la școlile de stat sau în alte funcțiuni, căci fără de nici un salariu, cine poate trăi în vremea de azi.

La aceasta I. P. S. Sa a binevoit a răspunde, că n'are cunoștință că ajutorul de stat se va sista cu 1 Septembrie și nici n'o poate crede aceasta, deoarece ajutorul de stat s'a dat prin Decret semnat de însuși Maj. Sa Regele.

Ce privește partea de salariu dela com. bisericască, asta încă se va regula în timpul cel mai apropiat și inv. conf. nu vor pierde nimic.

Cuvinte ce trebuiesc auzite.

Noi, inv. conf. zicem: Cum am răbdat zeci de ani, mai răbdăm și astea câteva săptămâni. Dorim să se întâmple lucrurile așa cum zice I. P. S. Sa. Dl Mitropolit, pentru că noi, nu ne lăpădăm de biserică și nici de școala conf. — carea în urma unificării, învățământului primar, este de sub controlul celor nechemăți — nu fugim, ci dorim, ca după munca noastră cinstită, să fim retribuiți cel puțin la fel cu învățătorii de stat, cari la noi în Ardeal, 90% nu ar ști spune ce merit au la înfăptuirea României Mare. Dreptatea, pentru noi a întârziat, dar nu credem să fie pierit. Și fiindcă ea totdeauna este la iveală, așa cum credem în Dumnezeu și în viitorul scumpei noastre patrii, așa credem, că și ciasul mântuirii învățătorilor confesionali a sunat. G. Lipovan.

Ar fi vremea să se înceteze odată.

Cu comparațiile neabvenite, nelogice și necuvincioase. În No. 213. din 23. Septembrie al „Patriei“ sub titlul „Salarizarea preoților“ un domn părinte Elisei Dan se ocupă de reaua stare materială în care se află preoțimea și cu drept cuvânt. Dar nu pe drept cuvânt le am putea numi potrivite motivele, pentru cari părintele din vorbă crede, că preoțimea merită să se bucure de o stare materială mai bună, ca cea din prezent. Și mai ales nu putem trece cu vedere cazul, ce se indică că preoții pentru aceea merită o salarizare mai bună, pentru că și învățătorii încă sunt mai bine plătiți de cât dânsii.

Aceasta e o soadă motivare și totuși am trece-o cu vederea, dacă ar fi un caz izolat. Inșă de o vreme încoace vedem, că și reprezentanți din alte bresle nu prea în cap de felul cum sunt retribuiți învățătorii. Cele spuse în privința aceasta, în „Memoriul“ d-lui Dr. Scridon în numele funcționarilor județieni ai județului Bistrița-Năsăud,

cu toții le cunoaștem. De aceea voim a spune următoarele.

Învățătorimea, toate sfoșările interpretate pentru a ajunge la salarizarea pe care o are azi și care în realitate nici pe departe nu echivalează cu necesitățile și munca ce o depune, nu s'a referit la nime. Ea s'a apărut și susținut dreptatea cauzei sale prin argumente, cari reies din firea lucrurilor.

Și dacă nu suntem lăsați în pace și suntem provocați, apoi noi răspundem, că „Dacă salariile trebuiesc mărite în raport cu munca și rolul social pe care îl are cineva” — vorba d-lui preot. Dan — atunci făcând comparație în privința aceasta pe temeiul salarizării între preot și învățători, și ajungând la concluzia la care a ajuns, greșala e pe cât se poate de mare. Azi fiecare știe, care își dă numai cât de puțin seamă de vremile, ce le trăim, că ce valoare reală are munca productivă săvârșită de învățător. Oștie și pe cea săvârșită de preot. Și dacă ai întreba lumea, care din aceste două lucruri, este mai puțin răsplătit. Marea majoritate cu toată siguranța ar răspunde, că a învățătorului. Chiar și în ziua de astăzi fără îmbunătățire de salariu și calculând matematiceste în sensul proporției celei mai drepte, după ce am fi luat de bază anii de pregătire școlare și cu toate acestea preotul are mai mare salariu, ca învățătorul. Iată de ce. Se fim sincer, dacă am ajuns până aci. Preotul săvârșește 2 sau cel mult 3 oaze de ceremonie religioasă în Dumineci și serbători. Pentru acest lucru, la care de altcum asistă și învățătorul și îndeplinește în cele mai multe locuri partea cea mai multă și grea, ca cantor, — preotul primește o congruă lunară de 400—600 Lei, și o ecclieje constatătoare din zeci de jugăre de pământ. Pentru toate celelalte servicii îndeplinite în zilele săptămânii (cum ar fi: liturgii, cetanii, molitvă, maslu, botez, înmormântări) preotul primește

plată, ce în unele locuri e așa de ridicată, că sunt îngroziți și credincioși de ea. Și în fața acestor stări de lucruri bieții învățători, cari fac munca cea mai asiduă și grea numai în școală 32—34 ore săptămânal (Dar în afară de școală?) primesc o leafă de bază lunară de 250 Lei până aci, iar de la prima Novembre înainte se spune că vor primi 600 Lei. Mai mult nimic. Despre învățătorii, cari primesc 1000 Lei vom aminti îndată în câteva cuvinte.

În ce privește rolul social, de care se leagă părintele Eliseu, pentru a-l așeza la baza salarizării, numai atâta observăm, că dacă domnia sa percepe sub rol social ceea ce percepem noi, apoi și aci rolul învățătorului, dacă nu-i mai mult, dar tot atât de greu și de cu mare răspundere e, ca și a preotului. Aceasta ni o dovedesc șoaptele și părerile de prin satele noastre.

Iar ca închiere spunem numai atâta, că puținii învățătorii de la orașe, cari primesc 1000 Lei lunar, au trecut prin multe purgătoare, până să ajungă aci și că chiar și rolul social pe care trebuie să-l joace zecștia — și la care fel de rol s'a fi gândit părintele Eliseu, când a făcut amintire de el — e cu mult mai costisitor și greu, de cât rolul unui preot sau învățător de la sate.

Nici pe departe nu credem să fie în consimțământul țagmei preceștii procedeu folosit de d-l Dan pentru a motiva îndreptățirea preoției la o staze materială mai bună. Da, cu adevărat preoția noastră merită o stare materială mai bună, ca cea de azi, dar nu pentru motivele invocate de d-l Dan. Acest procedeu în cel mai bun caz poate fi dovada unei gândiri limitate, care nu vrea sau nu poate să înțeleagă, că în ziua de azi nu-i mirare, când sub un raport oareși care făcându să o apreciere, se semnalează, că a fi învățător începe să însemneze ceva și să va însămna mai mult de cât orice în viitorul nu prea îndepărtat.

G. Almășianu,
Învățător.

Raportul secretarului general al Asociației, ținut la congresul al III-lea al învățătorilor în 6—7 August 1921.

— Continuare. —

Toată învățătorimea trebuie să arete, că salarizarea dreaptă și corespunzătoare vremurilor de acum, este educație și instrucție dreaptă și corespunzătoare vremurilor de acum. Mai departe că „Ridicarea stărei materiale a învățătorilor, este ridicarea prestigiului și stărei materiale a întregului popor”.

Din cam lunga expunere făcută până aci, se poate vedea și urmări ideile și în general concepțiile de cari biroul central al Asociației a fost condus tot timpul, cât a prezentat și a cerut de la marile foruri în drept o rezolvire norocoasă a celor trei mari probleme. Urmează acum să arătăm cum și când s'au făcut demersurile necesare?

Văzând, că rezolvirea favorabilă a chestiunii „Casei Învățătorilor”, a școlii normale de 8 ani și o unor chestiuni de salarizare întârzie, cu toate promisiunile ce ni s'au făcut din partea Secretariatului Instrucțiunii publice din Cluj Comișiei, ce s'a prezentat în Septembrie a anului trecut; biroul Asociației, — compunând două „Memorii” referitor la „Casă” și la școală normală, în sfârșit ia drumul Bucureștilor. Aici se prezintă la Ministerul Instrucției și solicită audiență la directorul gen. al învățământului primar, la secretariul general și pentru a doua zi la d-l Ministru însuși. Suntem bine primiți în toate locurile și căpătăm asigurările cele mai mult promițătoare. Dar când pentru „școala normală” în direcțiunea generală, între reprezentanții noștri

și directorul general s'a încins o discuție din cele mai aspre, am văzut că școala noastră normală de opt clase în București nu e de loc înțeleasă și nici nu vreau să o înțeleagă. Ni s'au aruncat și niște vorbe, cari de sigur nu i-au făcut cinste celui care le-a rostit. Astfel desiluzionați de cele văzute și auzite în ziua primă, așteptam ziua a două pentru a înfățișa cererile noastre înaintea a însuși D-lui Ministru. A sosit și aceasta zi. Dar repede ni s'a stins și ultima licărire de speranță ce o mai aveam. Cel ce a intervenit la d-l Ministru, pentru ca să ne primească în audiență extraordinară a ieșit și ne-a spus, că Ministrul regretă foarte mult, că nu ne poate primi de data aceasta, dar să venim acasă și să fim pe pace, că în ce privește „Casa Învățătorilor” să va da ordin telegrafic, ca să fie evacuată și predată F. Gh. Lazar, iar în privința școlii normale deocamdată nu se poate face nici o abatere de la ord. circ. No. 21092—1920. Pe cât ne-a îmbucurat de mult prima asigurare cu „Casa” pe atâta ne-a întristat a 2-a cu școala normală. Și pentru cel ce-și dă seamă de revolta sufletească a învățătorimii de dincoace de Carpați produsă prin decapitarea școlii normale, ușor poate înțelege, că nu era ușor, întorși îndărăpt din București să te resemnez în urma celor auzite și esperiate. Biroului central al Asociației în congresul din 1. și 2. August al anului trecut îi s'au dat însărcinări și încredințări de cari trebuia să răspundă și să le ducă la îndeplinire în deoseb. în chestia școlii normale îi s'a spus, ca să facă toți pașii de lipsă în ultima analiză chiar și pe cel mai rău numai ca nenorocitul ordin circ. No. 21091—1920 să fie anulat. Răspunderea era greă, sarcina luată asupra coloșală, dacă luăm în considerare piedecile mari, ce ni se opuneau. Intre astfel de împrejurări delegația sosită acasă ce avea să facă? A stat pe gânduri să convoace iarăș un congres extraordinar, în care după ce s'ar fi arătat pașii întreprinși până aici, să se ceară noi încredințări și împuterniciri, pentru a duce lucrul început mai departe, chiar cu orice rizic. Dar convocarea unui congres extraordinar în timp de Toamnă târzie întâmpina multe greutăți, de acea s'a recurs la mijlocul ceva mai ușor posibil. Și astfel s'a hotărât Convocarea „Consiliului general” (delegații Secțiilor) pe ziua de 7. Novembre 1920. Despre hotărârile aduse în ședințele acestui Consiliu vom raporta la alt loc, când vom vorbi despre „Consiliul general” în special. Rămâne să spunem numai atât, că hotărârile (desideratele) consiliului general prin o comisie au fost aduse la cunoștința dlui Secretar Gen. Dr. O. Prie, care ne-a spus deja, că s'a hotărât ca „Casa Învățătorilor” să se predea fondului Gh. Lazar. În celelalte chestiuni (statificarea școlilor, școala normală și unificarea salariilor) încă nu ne poate da asigurări categorice. Ni s'a spus să înaintăm spre aprobare în trei exemplare statutele „Casei” și a „Fondului”. În memorabila zi de 29 Decembrie 1920, după atâtea desiluzii și sfertări învățătorimii i-a venit și o veste îmbucurătoare,

care cuprindea în sine implicit și o rază de nădejde, că doară, doară pe încetul se vor realiza odată revendicările cele mai juste pe cari le-a putut avea învățătorimea cândva. În aceasta zi se aduce la cunoștința biroului Asociației, că Min. Instrucției, Secretariatul Gen. din Cluj prin adresa Nr. 38.880—1920 restituiește corpului didactic din învățământul popular edificiul Casei Învățătorilor din Cluj, cu condiția, ca în statutele ce se vor înainta spre aprobare „să se asigure Universității dreptul de a conduce educațiunea elevilor din acest institut”. Dl Secretar gen. totodată în aceasta adresă invită biroul central, ca de la data de atunci în 30 de zile se convoace congresul corpului didactic din învățământul primar și statorind definitiv și fii statutele cu observarea făcută și dela Ministerul din București, să le înainteze spre aprobare. Acest congres extraordinar a fost convocat pe ziua de 23 Ianuarie a. c. Iată dară în felul acesta învățătorimea în urma muncii sale a ajuns la ceva palpabil. A ajuns la un punct de sprigin de unde se va putea porni totdeauna o acțiune de organizare și întărire a rândurilor învățătoresți slăbite prin lupia ce o dau pentru drepturi.

După aceste „Casa Inv. și F. Gh. Lazar” ieșind de sub purtarea de grije a Asociației, despre cea ce a lucrat și întreprins îndecursul vremii până în ziua de azi o parte On. Congres va afla din raportul pe care-l va prezenta dl Secretar al „F. Gh. Lazar.

Noi însă revenim în raportul nostru iarăș la congresul din 23 Ianuarie a. c. În acest congres s'au formulat 13 puncte de deziderate din tre cari tot cu mai mare impetuoșitate să ridică cererea statificării învățământului primar și regularea cinstită a salariului. Desideratele congresului din iarnă au fost publicate în toate zierele.

De la congresul din 23 Ianuarie a. c. în cece privește acțiunea, pentru statificarea școlilor, școala normală cu opt clase și pentru salarizare, a devenit tot mai aprigă până în cele din urmă s'a ajuns apogeul în congresul de la București din 4, 5 și 6 Maiu a. c. Hotărârile luate acolo și mijloacele prefipte, pentru a le duce la îndeplinire le știți cu toții. Altă cale nu s'a mai aflat, după ce toate celelalte căi au fost bătute. Rămâne ca învățătorimea din România întreagă să arete, că întrucât i și apreciază demnitatea ei și cum știe să opereze împotriva aceloră din sinul ei, cari sunt lipsiți și de cea mai mică fărâmiță de demnitate și conștiință de sine.

Cu ocazia congresului din București în ziua a tria având loc conferința intimă a delegațiilor tuturor secțiilor și provinciilor, în chestia reorganizării Asociației generale regnicolare a învățătorilor din toată România, biroul Asociației noastre fiind de față și având în vedere acel punct c din § 2 al statutelelor Asociației în care între alte scopuri mai este și acela „de a conlucra întru înființarea unei Asociații a învățătorilor Români din întreagă România-mare, de acea în urmă, după discuții și

deciziuni în merit s'a semnat din ambele părți un proces Verbal prin care se declară de înființată *Asociația regnicolară*. Asociația noastră a intrat în cadrele ei ca o sub diviziune. Până la prelucrarea și aprobarea proiectului de statute generale „Asociațiile din provinciile alipite vor funga ca mainainte. De altcun în proiectul de statute se prevede înființarea și pe mai departe a Asociațiilor existente „ba chiar înființarea de noi Asociații în provinciile unde încă n'au existat, a le vechiului Regat”.

În afară de activitatea de comisii și intervenții pe care în decursul unui an atât de des a înfăptuit-o, Biroul Asociației a mai rezolvit și toate actele în Nr. 103 ce i-au intrat de la Secții și din alte locuri, sau au emanat chiar de la biroul însuși către Secții și alte locuri. Apoi în permanență, când numai a trebuit a apărat și expus în presă interesele învățătorului și a școlii române. A răspuns la orice articol s'ar fi adresat nouă și ne-ar fi atins. Polemică în chestia Casei învățătorilor s'a avut interesul ei nu numai pentru învățători, ci și pentru marele public.

În Ordinele circulare către Secții emanaate de la biroul central s'a avut mai mult în vedere chestiunea organizării Asociației. Fără organizație cum se cade și legătura cea mai strânsă între centrul Asociației și subdiviziunile ei, Asociația e un ce numai după nume. Însă a fi ceva numai cu numele e atâta cât nemica. Și Doamne feri ca Asociația noastră să ajungă în așa fază. Căci pe cât în plină activitate, prin interesul cald al conducerii ei, înseamnă un stâlp puternic, în apărare și câștigare de drepturi pentru școală și învățatorime, pe atât în o stare a ei de letargie e dovada cea mai rușinoasă a neputinței și lipsei de a se manifesta a învățătorului.

Anul acesta în analele Asociației noastre a fost anul de organizare și de luptă.

Ordinele circulare publicate în Monitorul oficial al Asociației Rev. „Învățătorul” sunt diverse. Primul din luna Ianuarie are în vedere împărțirea și organizarea Secțiilor jud. în subsecții. În alte circulare se dau indicații cu privire la activitatea extrașcolară, ce au să o îndeplinească membrii subsecțiilor, cum ar fi conferințe, poporale teate școlare, declamațiuni, tractări practice, cu un cuvânt totul ce ridică pe învățător și cultura poporului.

În circulara Nr. 33—1921 din Aprilie se prevăd măsurile ce trebuiesc luate și pașii ce trebuiesc împrînși din partea tuturor învățătorilor confesionali, pentru statificarea școlilor pe toată linie. Au mai apărut și alte circulare cu deslășiri și lămuriri mai generale, referitoare la atitudinea și agendele de birou ale Secțiilor județiene. Apoi Memorii și cereri cu conținut deosebit, după necesitățile ce se simțeau, către diferite autorități.

Că întru cât s'a dat ascultare circularilor Asociației, și au fost executate din partea organelor conducătoare ale Secțiilor și în general de către toți membrii, aceasta se va vedea, când vom raporta despre activitatea fiecărei Secții în parte.

Într'asta rezumându se activitatea biroului central, din cele premerse se vede, că acest birou a făcut tot cât i-au permis împrejurările, puterile intelectuale și morale, numai ca să-și poată împlini datoria și satisfacă cu sfîntenie încrederei, pe care a avut onoare a o primi din mâna Domnilor Voastre.

II. Comitetul Central.

Trebuind acum să arătăm, ce a făcut comitetul central al Asociației în decursul anului, înainte de a trece la particularități, vom aminti și aci câte va lucruri de ordin mai general.

La punctul: „Activitatea biroului Central” am arătat nolele caracteristice pe cari trebuie să le poseadă un atare birou. Cele spuse despre biroul central se refer și trebuie să caracterizeze și birourile Secțiilor județiene în cadrele lor de activitate.

Ajungând acum la punctul din raportul nostru în care vom a da seamă în fața On. Congres de activitatea săvârșită în anul acesta de Comitetul Central al Asociației, vom proceda și aici analog, cum am procedat la biroul central. Vom arăta ținuta, ce trebuie să o poseadă elementele, cari compun acest *Comitet*. Ținuta lor în sinteză e ținuta *Comitetului*. Compoziția comitetelor centrale trebuie să o formeze bărbați vrednici de toată încrederea mulțimii. De unde izvorește aceasta încredere? Din sentimentul solidarității deosebit dezvoltat la acești bărbați. Din judecata celui și profundă cu care știu să analizeze, aprecieze și vază toate circumstanțele, cari împoartă punctele de vedere și nizuințele pe cari sunt chemați a le reprezenta și efectui. Un deosebit spirit de inițiativă, pentru a afla soluții cât de varii și acomodate întru rezolvirea nenumăratelor chestiuni, ce sunt aduse pe tapet de necesitățile organizații pe care o reprezintă, asiderea trebuie să'i aibă toți cei din comitetul Central. Și mai pre sus de toate să fie oameni desinteresati. Din acest *desinteres* va ieși constanța și consecvența ce le vor observa în procedura împrînșă, pentru a duca la îndeplinire hotărârile luate și dictate de împrejurări, spre binele și fericirea obștei în fruntea căreia se află.

Nu mai fiind cineva desinteresat judecata lui adusă și vorba lui spusă în interesul obștesc, vor fi lipsite de influința prevederilor și computurilor de ordin personal. Căci ce poate oare a fi mai detestabil și mai de condamnat de cât a mânuî afacerile publice dupăcum i-ți dic'ează interesul egoist. Cine i în comitetul central trebuie să aibă o vedere, trebuie să fie un caracter, care în atitudini nu oscilează, dupăcum bată vântul deoparte sau de alta, și rămâne stea la locul său, mișcat numai de acea ce se numește hotărâre generală adusă în urma dorinței generale. A fi timid, a judeca lucrurile prin prizma intereselor tale, a le subtrage de la îndeplinirea hotărârilor luate, cu un cuvânt a te face luptre și puncte, numai a fi a buturugă în calea împlinirii dorințelor și tol-

buințelor generale, zic în cazul acesta însemnează a profana locul pe care-l ocupi în comitetul central. Un atare comitet central, compus din atari personalități însemnează un blăstăm pe biata organizație în fruntea căreia se află.

Onorat Congres. Iubiți Colegi! Le-am spus această întrucât, ca să dea de gândit și se servească de învățătură întâi în particular, și apoi în general. În particular încât privește pe unul fiecare dintre noi. Și iață de ce! Noi având Asociația cu o mulțime de sub diviziuni a ei, în toate aceste locuri sunt deschise o mulțime de posturi de onoare. Unuia fiecăruia ni se îmbie ocaziunea de a fi proclamați în cutare și cutare post. Dar atunci e o datorință sfântă, pentru uzul fiecare ajuns până la acest loc, să privească puțin în infernul său și să-și dea seamă, să care poșede toate acele calități, pe cari le am amintit noi, că trebuie să le aibă toți cei ce ocupă locuri într'un birou central sau Comitet central. Poșede bine. Nu poșede, un serviciu imens face tagmei sale și nu mai prin acea că se mulțamește respectuos de cea ce îi se ofere.

Invățătura de ordin general zace în faptul, că după cele sus spune, când se fac alegerile și designările persoanelor pentru atari posturi, atunci alegătorii să se uite bine jur de împrejur și lăsând la o parte orice considerațiuni străine de scopul ce se are în vedere să i ridice în fruntea lor pe cei mai vrednici. Pe acea cari sunt în stare a-și da totul pentru ei, și posturile de onoare nu vor a le folosi ca nescai platforme pentru ajungerea unor scopuri egoiste.

(Va urma.)

CRONICĂ

Am rugat în unul din numerii trecuți pe toți abonații noștri să binevoiască a ne trimite rata a două de 25 Lei din costul abonamentului. La apelul nostru răspund prea puțini colegi, fapt care ne îndeamnă să mai rugăm odată pe toți cei ce primesc revista noastră să nu-și uite de această datorie, căci dacă nu vom primi grabnic abonamentul restant care ni se revine, vom fi nevoiți să sistăm apariția revistei. Bine ar fi dacă d-nii Revizori școlari și-ar da și de astădată concursul d-lor la încasarea ratei a doua a abonamentului cum au binevoit a face la început. În acest caz primim și noi câte o sumă mai mare din județe care ne mântuește și scapă de grijile unui număr. Acum revine și datoria Comitetului Secției județiene de a sări în ajutorul revistei, încasând și trimițând banii ca să nu ajungem a nu mai putea plăti și a încheia în acest chip o muncă abia începută.

Sporirea salariilor funcționarilor. Consiliul de miniștri în ședința sa dela 8 septembrie c. a. autorizat pe dl ministru ad interim la finanțe să dispună în conformitate cu dispozițiile art. 22 bis

din bugetul ministerului de finanțe plata sporului de salar dela 1° April c. și a accesoriilor de scumpete și chirie. În baza jurnalului Consiliului de miniștri Nr. 3079 din 10 Sept. c. alocația de lei 80,000.000 prevăzută în bugetul ministerului de finanțe art. 22 bis sub denumirea de: „Fond pentru sporirea salariilor de bază al funcționarilor din serviciile exterioare și administrația centrală a ministerului de finanțe și ale funcționarilor din administrațiile centrale ale tuturor ministerelor, afară de acele categorii de funcționari la cari s'au făcut sporuri prin buget. Salariile ce trebuiesc mărite din acest fond se vor spori astfel că ele să fie egale pentru toate clasele și gradele de funcțiuni din minister“. Salariile de bază s'au sporit astfel: Dela 100 lei lunar până la 250 lei inclusiv lunar cu câte 150 lei; Cele de 300 lei lunar cu câte 200 lei; Cele de 350 lei lunar cu câte 250 lei; Dela 400 lei lunar până la lei 1200 lunar cu câte 300 lei; Dela 1250 lei lunar până la 1650 inclusiv lunar cu câte 350; Salariile de lei 1800 și 2000 cu câte 500 lei; Salariile dela 2400 și 2500 cu câte 500 lei. Salariile secretarilor generali de ministerele dela lei 3000 la 3600.

Fondul „Gheorghe Lazăr“. Pentru fondul „Gheorghe Lazăr“ al învățătorilor din cotizațiile de 25%, a serbărilor școlare s'a mai primit dela următorii: Traian Șuteu inv. Sâmbăta de jos 200 lei; Iosif Cozmuța inv. Sântău cotizația de 1% a lefei de bază 39 lei; Școala primară de stat din Făgăraș 100 lei; Corpul didactic dela școala primară de stat Năsăud 150 lei; Teodor Moțdovan inv. Răstosnia 200 lei; Alexiu Viciu inv. conf. Tagul Mare 50 lei; Macedon Pop inv. Buduș 100 lei; Dna Dr. G. Vilt Cluj taxa de membră fundatoare 1000 lei; Marin N. Biciulescu institutor București, donație benevolă 100 lei; Alexe Jianu inv. Comoriște j. Caraș Sev. cotizația de 1% ca membru a fond. G. Lazăr 39 lei; Cornel Furnea inv. Silvașul de Câmpul 50 lei; Corpul învățătoresc Prejmer j. Brașov 150 lei; Pavel Cismaș subrevizor școlar Turda donație benevolă 40 lei; Constantin Albu inv. dir. Andrid 50 lei. *Petru Bura*, casierul fondului.

Invățătorii români confesionali din întreg județul Sibiului, în adunarea generală extraordinară ținută la 20 Sept. a. c. au hotărât cu unanimitate că, pânăcând factorii în drept vor rezolva în mod principiar, situația școlii confesionale și pentrucă în viitor învățătorul confesional să nu mai fie lăsat în situația tristă de azi și materialicește înegal salarizat față cu cei de stat, directoratul general al Instrucției să fie rugat a decreta pe învățătorii confesionali din jud. Sibiiu de învățători de stat, iar Ven-Consistoare să admită ca comitetele și sinoadele parohiale, până la deciderea sortii școlilor confesionale, să cedeze edificiile școlare în folosul statului.

Invățătorii confesionali declară, că până la rezolvarea favorabilă a acestei hotăriri a lor, nu vor începe prelegerile.

Hotărârea bărbătească a fraților colegi din

județul Sibiu, credem că va primi aprobarea tuturor oamenilor și chiar a forurilor superioare, cari cunoscând această chestiune, sunt în măsură să-și dea seama, că aceasta mișcare nu are caracter anarhic, cum de sigur o vor numi-o unii cu multă ușurință, ci ea tinde spre clarificarea unei situațiuni, care a neliniștit pe învățătorii români dela așezarea stăpânirii noastre încoace.

Văzându-se pagubele, cari pot urma din aceasta legitină nemulțumire generală a învățătorilor, credem că cei în drept vor grăbi și accelera pașii pentru statificarea școlilor, pentru care lucru învățătorii români au dus o străjnică luptă și pe care nu înțeleg decât să o continue mai departe în cadrele legalității.

În acelaș timp, avem informația din sursa cea mai competentă, că în aceste zile s'a luat dispoziții ca învățătorilor confesionali, sa li-se acorde un ajutor extraordinar pe timpul dela 9 Oct. 1920, până la 31 Martie 1921, din creditul extraordinar de 11.850.000 Lei dechis pentru Ministerul Instrucțiuni. Ordinul către revizorate s'a și expedit.

Dar noi nu găsim echitabil acordarea de ajutoare extraordinare, ci găsim echitabilă o dreaptă și egală salarizare. De acea cerem din nou statificarea școalelor, căci aceasta singură poate produce o echilibrare.

Salarizarea nouă a învățătorilor. Se știe că la 1 Noembrie retribuțiunile învățătorilor de stat vor fi licvidate după altă normă de salarizare care prevede 400, 600, 700, 800 și 1000 Lei leafă de bază. Se svonește însă că gradațiile nu s'ar de la această nouă leafă, ci la leafa vechi. Acest lucru — verificându-se — ar produce din nou mari nemulțumiri între învățători. Comitetul nostru în aceste zile va face întrebare la cei în drept și va arăta că nu este decât în detrimentul școlii dacă se va interpreta în așa fel o lege. Rezultatul îl vom comunica în numărul viitor.

Inființare de secțiuni normale pe lângă licee și școli secundare. În vedere lipsei mari de învățători titulari și a nevoei de a ajunge cât mai repede la ocuparea posturilor suplinite astăzi de persoane fără studii suficiente și pregătire didactică cu elemente bine pregătite în această direcțiune, ministerul a luat hotărîrea să creeze pe lângă clasa V și VI a fiecărui liceu și școală secundară, cu începere dela 1 Septembrie a. c. câte o secțiune normală cu doi ani de studii pedagogice și didactice.

Elevii acestor secțiuni vor urma toate studiile liceale ale clasei V și VI, iar în ore speciale li se vor preda pedagogia și vor lua parte la lecțiile practice ale școlii de aplicație. Ei vor fi externi și scutiți de taxa de frecuență. Profesorul de pedagogie dela școala normală din localitate va preda acest obiect de studiu în ore suplimentare și plătite ca atare la secția normală a școlii de sub direcția respectivă, iar școala de aplicație de pe lângă școala normală va servi și pentru practica pedagogică.

OFICIALE.

REVIZORATUL ȘCOLAR — CLUJ.

No. 1208—921.

Cătră toți învățătorii din jud. Cojocna.

Societatea anonimă chimică-Farmaceutică din Brașov ni-a trimis o broșurică cu titlul: „Plante medicinale sălbatice, instrucțiuni privitor la strângerea și valorizarea lor, asupra căruia țin cu tot prețul să atrag atențiunea Dilor învățători cu atât mai vădit că urmând în drumurile acestui greutăți strângerea și valorizarea plantelor medicinale poate se devină un ram de industrie și economie națională de cea mai mare importanță. Pe plaiurile și grădinile țării noastre cresc albuhandanță în mod sălbatic plante medicinale fără a le ști valoarea.

Îmbrățișat acest ram de industrie ar deveni un izvor de traiu pentru mulți țerani, elevi orfani și neputincioșilor satelor noastre.

Având toate aceste în vedere pre cum și ordinul Cucului No. 565/921 dat din partea Secretariatului general al Ministerului Instrucțiuni nu pot din destul să îndrum pe domni învățători să îmbrățișeze cu toată căldura aceasta problemă, însruând elevii de școală și chiar și pe adulți să adune plante medicinale ce cresc prin părțile locului, să le prepareze și să le valorifice prin societatea sus numită, care va da la cerere tuturor celor ce să interesează înviațiunile și deslușirile necesare.

Cluj, la 21 Sept. 921.

Dr. G. VILTY,
revizor școlar.

Cens.: A. Pora.

REVISTA „INVĂȚĂTORUL” CLUJ.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII

